

72
mardi, 19 lügl

Il spiert da la Pedra Grossa

Schabain cha quel gö a tschêl aviert da Bravuogn es digià gnieu descrit e ludo, schi nun ans pera que brichafat da memma, a l'incuntrari ans pera que a sieu lö da revgnir auncha ad ün pêr impreschiuns. Cur cha gnivans sur l'Alvra intuorn las 20.00 dschavans be: «Bom, bom, pü ingiö cha giains, e pü cha que daracha, chi so scha paun fer qualchosa, povers Bargunsegners?» Impè haun els gieu pü cu furtüna: intuorn las 20.25 sun crudos ils ultims guots, e las pü bellas fnestras blovas s'haun palantedas. Dal rest ho l'ora – que d'eira l'ultim venderdi dal gö – perfin coopero bod suainter üna redschia surumauna: cur cha las strias gnivan da quenò fand lur bal stramantus, schi ho que bain do ün pêr chalavernas in uorden; e cur cha gniva aviseda la prosmaunza dal nosch Baldirun, schi las nüvlunas da Tuors haun reagieu cun üna sfracheda!

Ma s'inclegia eir cha'l gö scu tel ans ho plaschieus, güst eir pervi da sieu intretschimaint cul temp preschaint. Che arroganza, il prüm, dal signur Sonderhalder da vulair fabricher sia chesa precis sülla muotta da la Pedra Grossa, bain inclet la fand saglianter in ajer. E quaunts chi haun tuott'incletta per sieus giavüschamaints e nu paun fer avuonda per al gnir incunter! Eir las ledschas ed uordens da fabrica pledan a sia favur. Da la vart da las duonnas dschermügla il prüm la melavita, alura la persvasiun cha eir cò as possa fer qualchosa. A pera digià memma tard, perche ils pavagls da la puolvra dals minörs (chi sun cusü in bel numer!) sun già impizzos e faun üna fümaglia straminabla...

Il teater paress da'ns vulair dir: A nun es më memma tard, më memma

tard per as sdasder a temp! Fich remarchabel, il svilup cha'l Germanais fo tres! Inaspettedamaing cumainza'l a s'interessar perfin per la lingua, schabain ch'el dumanda apparaintamaing bod cun schnöss: «Wird diese Sprache überhaupt noch gesprochen?» E cur ch'el voul imprendder a dir «bainvgnieu» as s-champütscha'l melamaing e metta no il rumauntsch scu paraint dal jugoslav. Sainza der memma l'apparentscha, s'inclina plaun a plaun sieu cour vers cultura e lingua rumauntscha. Pustüt la legenda d'ün oter peidrun, quella dal Crap Sfess, lavura e maschera aint in el: Ils nanins chi eiran gnieus turmantos lo da la gliעד s'haun finelmaing svindichos in quella maniera, ch'els haun sfess la peidra, que chi ho chaschuno disgusts e travaglias als Bargunsegners. Uossa es el capabel da metter bainin in parallela que chi disch «be» *la legenda* cun que ch'el staiva per fer *in tuotta realted*, e'l gö glivra culs plects dal Tudas-ch chi fo surasèn e chi disch per bun rumauntsch; «*Ün Crap Sfess basta per Brauegn!*»

Mo nus avains gieu plaschair auncha da bger oter: dal lö uschè bain tschernieu (cul sguard sü vers Latsch e cun ün pitschen giuf chi permettaiva als actuors da «cucker sü» be ün pô a la vouta), dals custüms per pitschen e grand, dal pur cun sa manadüra chi spettaiva cusü cun sencha pazienzcha cha'l mainan sü il «prassuegr», pustüt eir da la *lingua savurida* cha uschè bgers peran tuottüna auncha da savair, da la famosa redschia – da tuot il töch chi'd es naschieu our da lavur cumüna, ma glimo da Pol Clo Nicolay. Grazcha fich per l'evenimaint.

G. Gz.